

המנהל הכללי
Office of the Director General
مكتب المدير العام

ח' בתמוז תשע"ב
28 יוני 2012

לכבוד
ח"כ כרמל שאמה הכהן
יו"ר וועדת הכלכלה

הנדון: המלצות הוועדה לבחינת חלופות לאגרת רשות השידור ולאופן גבייתה

מצורפות בזאת המלצות הוועדה הבין-משרדית לבחינת חלופות לאגרת רשות השידור, אשר מונתה על ידי ראש הממשלה ביום 19.4.12, בהתאם לסעיף 28א לחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965.

הוועדה בראשותי בחנה את החלופות לאגרת רשות השידור ולאופן גבייתה תוך התחשבות בשיקולים של איכות השידור הציבורי בישראל ושמירה על יציבותה ועצמאותה הכלכלית של רשות השידור.

המלצות הוועדה משקפות את דעת רוב חבריה, למעט משרד התחבורה.

בברכה,
הראל לוקר

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

דו"ח הוועדה לבחינת חלופות לאגרת רשות השידור ואופן גבייתה

רקע

ביום 4.4.12 פורסם חוק רשות השידור (תיקון מס' 27), התשע"ב-2012 (להלן – התיקון), המהווה נדבך משמעותי ביישום התכנית להבראת רשות השידור (להלן – הרשות) כהגדרתה בסעיף 32 לחוק¹ (להלן – התוכנית להבראת הרשות או לחילופין הרפורמה).

במסגרת התיקון, התווסף, בסעיף 28א לחוק רשות השידור, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק רשות השידור), סעיף קטן (ב) לפיו מינה ראש הממשלה, הוא השר הממונה על ביצוע חוק רשות השידור (להלן – השר), ביום 19.4.12 ועדה בראשות המנהל הכללי של משרדו שתבחן חלופות לאגרה ולאופן גבייתה ותגיש לו ולוועדה המשותפת² את מסקנותיה תוך 60 יום מיום מינויה (להלן – ועדת החלופות). חברי ועדת החלופות הם:

- א. הראל לוקר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה – יו"ר.
- ב. עו"ד אבי ליכט, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי).
- ג. עוזי יצחק, סמנכ"ל כלכלה, משרד התחבורה.
- ד. עדן בר-טל, מנכ"ל משרד התקשורת.
- ה. אבי גבאי, סגן בכיר לחשב הכללי.
- ו. יונתן רגב, סגן הממונה על התקציבים.
- ז. יוני בן-מנחם, מנכ"ל רשות השידור.

נציגים מקצועיים נוספים שלקחו חלק בדיוני הצוות ובעבודה המקצועית:

- א. אמיר ברקן- ראש האגף הכלכלי במשרד רה"מ.
- ב. אבי כ"ץ – ראש אגף הגביה ברשות השידור.

¹ "תכנית להבראת הרשות" – תכנית שנועדה להביא לאיזון בתקציבה של הרשות ולהגדלת ההוצאות לשם הפקת שידורים תוך הקטנת הוצאות התפעול והשכר, והכוללות בין השאר השקעה באמצעים המשמשים לביצוע השידורים.

² "הוועדה המשותפת" – וועדה המשותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת. רח' קפלן 3, הקריה, ירושלים 91007, טל: 02-6705656, פקס: 02-5619018

3 Kaplan St. Jerusalem 91007. Tel: +972 (2) 6705656, Fax: +972 (2) 5619018
شارع كبلان 3, هكريا اورشليم القدس 91007, هاتف: 02-6705656, فاكس: 02-5619018

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

- ג. ערן הורן – סמנכ"ל כספים וכלכלה ברשות השידור.
- ד. יעל מבורך – רכזת תקשורת באגף התקציבים.
- ה. ע"ד עידו אציל – יועץ משפטי במשרד ראש הממשלה.
- ו. יונתן רוזניק – אגף החשב הכללי.
- ז. אבי כהן – מנהל תחום כלכלי חברתי באגף הכלכלי, משרד ראש הממשלה.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה הנחה את ראש האגף הכלכלי במשרדו, מר אמיר ברקן, לרכז את עבודת ועדת החלופות.

סעיף 28א(ב)(9) לחוק רשות השידור קובע כי החל משנת 2013 ואילך תחול הפחתה בגובה האגרה שגובה רשות השידור בגין החזקת מקלט טלוויזיה (להלן – **אגרת הטלוויזיה**) בשיעור של 5% בכל שנה. באופן דומה קובע סעיף 84 לפקודת התעבורה (נוסח חדש) (להלן – **פקודת התעבורה**) הפחתה ביחס לסכום הנוסף שגובה משרד התחבורה עבור הרשות יחד עם אגרת הרישיון לרכב מנועי (להלן – **הסכום הנוסף**).

סעיף 28א(ב1)(1) לחוק קובע כי על אף הוראות סעיף קטן (ב)(9) הנ"ל, נחתם הסכם מימון, רשאי השר לקבוע, בצו, בהסכמת שר האוצר, לגבי השנים האמורות באותה פסקה (2013 ואילך), כי ההפחתה באגרת הטלוויזיה תהיה בשיעור של 0%. עם זאת, סעיף 28א(ב2) לחוק קובע כי השר רשאי להפעיל את סמכותו לפי סעיף קטן (ב1)(1) האמור רק לאחר שהוגשו לו מסקנות ועדת החלופות. בהתאם לסעיף 28א(ב2) לאחר שהוגשו לשר מסקנות ועדת החלופות הוא רשאי להפעיל את סמכותו לפי סעיף קטן (ב1)(1) לפי שיקול דעתו. הוראה דומה לזו הקבועה בסעיף 28א(ב1)(1) לחוק ביחס לסמכות השר להפסיק את ההפחתה בסכום הנוסף, קבועה בסעיף 84(ג1)(3) לפקודת התעבורה.

הסכם המימון מהווה את הבסיס הכלכלי לרפורמה ברשות השידור והוא מבוסס על צפי ההכנסות וההוצאות של הרשות בשנים הקרובות. במצב בו לא תופעל סמכות השר הממונה לפי סעיף 28א(ב1)(1) או שלא יוחלט על ידי השר הממונה על חלופה אלטרנטיבית המביאה את הרשות לאיזון תקציבי, לא יוכל להיחתם הסכם מימון מאוזן שיבטיח את המשך השידור הציבורי באופן יעיל ואיכותי יותר כפי שמבקשת הרפורמה לעשות. לאור האמור לעיל, הגשת מסקנותיה של ועדת החלופות היא שלב הכרחי טרם ביצועו של נדבך נוסף בתכנית להבראת הרשות - חתימת הסכם בין משרד האוצר לבין רשות השידור בדבר הסדרת דרכי המימון של יישום התכנית להבראת הרשות.

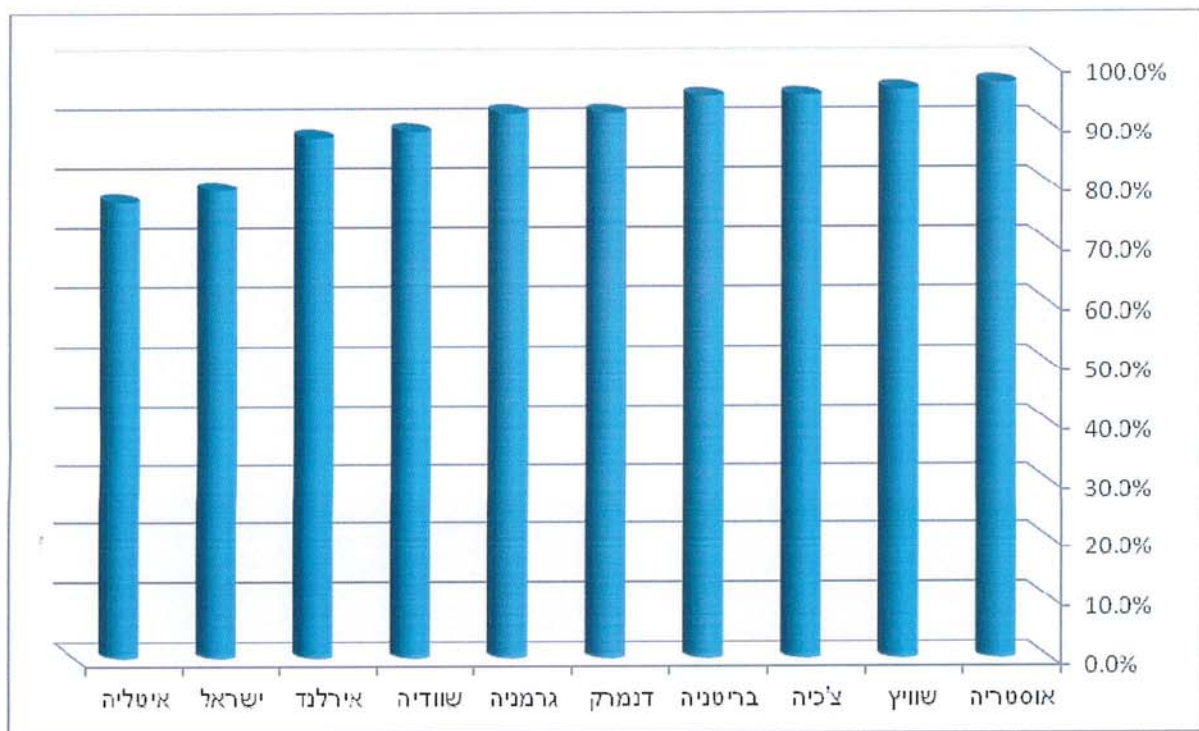

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

ועדת החלופות התכנסה במהלך החודשים אפריל – יוני 2012 ובחנה דרכים שיביאו ליציבות בהכנסות רשות השידור מאגרת הטלוויזיה ובסכום הנוסף, כך שהרשות תוכל להתחיל ביישום הרפורמה ולצאת ממנה מאוזנת ויציבה מבחינה תקציבית. זאת מבלי להעלות את גובה הסכום הכולל שגובה רשות השידור מהציבור. בנוסף, בחנה הוועדה דרכים חלופיות למנגנון גביית האגרה הקיים ברשות השידור.

כיום רשות השידור גובה רק מכ-60% מהמחזיקים במקלט טלוויזיה אגרה בהתאם לחוק. מנתוני שנת 2010 של רשות השידור עולה כי בישראל היו 1,992,620 בתי אב שהחזיקו במקלט טלוויזיה, כאשר האגרה נגבתה על ידי הרשות רק מכ- 60% מבתי האב והשתתפות של המדינה בגין אוכלוסיות הזכאיות לפטור כיסתה כ- 20% נוספים מבתי האב.

לשם השוואה להלן אחוזי הגביה במספר מדינות בעולם³:

³ ישראל – אחוז הגביה המוצג כולל את אחוז הגביה הישיר על ידי רשות השידור ואת הסבסוד של המדינה בגין אוכלוסיות נזקקות כגון: קשישים ונכים.

³ מנתוני רשות השידור.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

שיעור אגרות רשות השידור לשנת 2012:

1. **אגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה** - אגרה שנתית שחייב בה כל מי שמחזיק במקלט טלוויזיה. גובה האגרה עומד נכון לשנת 2012 על 369 ש"ח.
2. **"הסכום הנוסף"** סכום שגובה משרד התחבורה עבור הרשות יחד עם אגרת הרישיון לרכב מנועי, למעט תלת אופנוע ואופנוע עם רכב צדי או עם גרור או בלעדיהם, או חידוש, שסכומה נקבע בתקנות לפי פקודה התעבורה. גובה "הסכום הנוסף" עומד נכון לשנת 2012 על 114 ש"ח.

סקירה בינלאומית – חלופות לגביית האגרה

במדינות העולם המפותחות קיימות מספר שיטות לאופן גביית האגרה וליחס שבין המימון הממשלתי הישיר שמגיע מתקציב המדינה לגוף השידור הציבורי לבין התקציבים שמגייס גוף השידור מהכנסות עצמיות. להלן תמצית הסקירה⁴:

שם המדינה	שיטת הגביה	בסיס הגבייה	מימון ממשלתי ישיר ו/או פרסומות
בריטניה	על ידי גוף חיצוני ייעודי – מיקור חוץ	כלל משקי בית ועסקים המחזיקים במכשירים בעלי יכולת קליטת שידורים	אין
גרמניה	באמצעות אגף של רשות השידור	חיוב על פי משק בית ללא תלות בהחזקת מכשיר	5% מההכנסות מפרסומות
פינלנד	מס ממשלתי	כל עסקה החייבת במע"מ	החל מ-2013. אין הכנסות מפרסומות
רומניה, יוון, קפריסין ותורכיה	על ידי חברת חשמל	מי שמחזיק במונה של חברת חשמל	אין
צרפת	– מוגדר כמס שנגבה על ידי רשויות מקומיות	כלל האזרחים החייבים במס	כ-30% תמיכה ממשלתית מעבר למס - 13 יורו לאזרח

⁴ מדו"ח של חברת TASC שנמסר ע"י רשות השידור.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

הולנד	מס הנגבה על ידי רשויות המס	כלל האזרחים החייבים במס	אין
איטליה, נורווגיה, דרום אפריקה ורומניה	על ידי אגף הגבייה של רשות השידור	מי שמחזיק מקלט טלוויזיה	איטליה – 28% מהכנסות מפרסומות. נורווגיה – ללא פרסומות
צ'כיה ואירלנד	גביה על ידי רשות הדואר	מי שמחזיק במכשירים המאפשרים קליטת שידורים	6% מפרסומות בצ'כיה ו- 35% מפרסומות באירלנד
ליטא אוסטריה, שוודיה ודנמרק	באמצעות אגף הגבייה של רשות השידור	מי שמחזיק במכשירים המאפשרים קליטת שידורים	לאזרח אוסטריה – 24% מההכנסות מפרסומות, דנמרק ושוודיה – ללא פרסומות
שוויץ	באמצעות גוף חיצוני	מי שמחזיק במכשיר רדיו או טלוויזיה	15% מהכנסות מגיעות מפרסומות
ספרד	מס (תקציב מדינה) + פרסומות	על כלל אזרחי המדינה החייבים במס	כ- 50% - 14 יורו לאזרח

חלופות שנבחנו :

ועדת החלופות בחנה מספר חלופות במסגרת עבודתה :

- א. ביטול ההפחתות המתוכננות לשנת 2013 ואילך באגרת הטלוויזיה ובסכום הנוסף כך שגובה סכומים אלו יוותר כפי שהיה בשנת 2012 : 369 ₪ אגרת טלוויזיה ו- 114 ₪ הסכום הנוסף.
- ב. ביטול אגרת הטלוויזיה באופן גורף והגדלת הסכום הנוסף כך שהוא יעמוד על 346 ₪ משנת 2013 ואילך.
- ג. גביית אגרת הטלוויזיה באמצעות חברות הכבלים והלוויין והפחתתה לסכום של 314 ₪, לאור עליית שיעורי הגביה הצפויים. בהתאם לחלופה זו הסכום הנוסף ימשיך לעמוד באופן קבוע על 114 ₪, שייגבה באמצעות רישיון הרכב.
- ד. המשך הפחתת אגרת הטלוויזיה על פי המתווה הקיים כיום בחוק והעלאת הסכום הנוסף בשנת 2013 בסך של 13 ש"ח. במצטבר יועלה הסכום הנוסף ב-50 ₪ בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן בין השנים 2013-2018.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

ה. הטלת מס ייעודי על מכשירים טכנולוגיים ואלקטרוניים המאפשרים צפייה בשידורי רשות השידור כגון: מחשבים, טלפונים ניידים חכמים וכיוצא באלו. במקביל השארת הסכום הנוסף על כנו.

חלופות א' ו-ד' כוללות מעבר לאמור לעיל, העברת נתוני מנויים רלוונטיים של חברות הכבלים והלוויין לרשות השידור במטרה להגדיל את היקף הגבייה של רשות השידור מאגרת הטלוויזיה.

בכל אחת מהחלופות שנבחנו תקציב רשות השידור יאפשר את היציאה לרפורמה וישומה לאורך השנים 2013-2018 וייצוב רשות השידור החל משנת 2018 ואילך במטרה לספק שידור ציבורי ותכנים לאזרחי ישראל בדרכים שונות (רדיו, טלוויזיה, אינטרנט וכיוצא באלו).

מספר שיקולים מרכזיים עמדו לנגד ועדת החלופות בבחירת החלופות שאותן היא בחנה:

א. שמירה על **עצמאותה הכלכלית** של רשות השידור היוותה אבן יסוד בעבודת ועדת החלופות ועל כן חלופות שכללו מימון ישיר על ידי תקציב המדינה לא עלו על שולחן הדיונים, שכן מימון הרשות באמצעות תקציב ישיר יפגע באופן משמעותי בעצמאות הרשות.

ב. הימנעות מהעלאת **מיסים ישירים** לאזרחי ישראל – ועדת החלופות התמקדה בחלופות שמשפרות ומייעלות את מנגנון הגבייה במטרה להרחיב את היקף הגבייה ולהקטין את נטל המימון שיחול על הציבור. חלופות שבסיסן הוא העלאת נטל המס על אזרחי ישראל באמצעות הגדלת מיסים ישירים או החלטה על מיסים ייעודיים (כגון מיסוי על מכשירי אלקטרוניקה ומקלטי טלוויזיה), נבחנו על ידי הצוות אך ניתן משקל משמעותי על ידי הצוות לכך שנטל המס על הציבור לא יועלה.

ג. איזון תקציבי – **עבודת הצוות** התמקדה באותן חלופות שיאפשרו לרשות השידור להתחיל בביצוע הרפורמה ולהישאר מאוזנת גם לטווח הארוך. לאור זאת נבחנו חלופות שמאפשרות לרשות השידור להישאר באיזון תקציבי בטווח הארוך וליישם את הרפורמה.

האגף הכלכלי
 Department of Economics
 القسم الاقتصادي

היבטים כלכליים ויישומיים של החלופות :

סמכות לביצוע החלופה	היבטים נוספים	גובה הסכום הנוסף בש"ח לשנה	גובה אגרת הטלוויזיה בש"ח לשנה	סוג החלופה
סמכות השר	1. מניעת הוזלה של 18 ש"ח לשנה באגרת הטלוויזיה בשנת 2013 ובסכומים דומים משנת 2014 ואילך. 2. מניעת הוזלה של 6 שקלים לשנה בסכום הנוסף.	114	369	ביטול הפחתה בשיעור 5% לשנה
מחייב תיקון חקיקה.	1. הפחתה כוללת של 137 ₪ (28%) בתשלום האגרה למחזיק טלוויזיה שהוא בעל רכב אחד. 2. קיימת התנגדות משרד התחבורה מתוך חשש שפחות בעלים של כלי רכב ישלמו את רישיון הרכב. 3. עלייה משמעותית באחוזי הגבייה. 4. ייעול משמעותי של אגף הגבייה עד כדי ביטולו.	346	0	ביטול אגרת הטלוויזיה והגדלת הסכום הנוסף
מחייב תיקון חקיקה.	1. הוזלה של 55 ₪ באגרת הטלוויזיה. 2. לצורך קידום חלופה זו יש צורך לשמוע את חברות הכבלים והלוויין. 3. התנגדות משרד התקשורת מחשש לפגיעה בהכנסות החברות 4. מחייב יצירת מנגנון לאיתור זכאים להנחות והפעלת אגף הגבייה על אותם אזרחים שאינם מחוברים לחברות הכבלים. 5. בניית מנגנון העברת מידע ונתונים בין החברות לרשות, כמוצע בחוק העברת הנתונים, יביא לבסיס גבייה דומה בין חלופה זו לבין חלופה ד' לעיל. לאור זאת, לא ברור האם היעילות של חלופה זו עלה על הפגיעה האפשרית בחברות הכבלים והלוויין.	114	314	גבייה באמצעות חברות הכבלים והלוויין והחזקת מערך גבייה מצומצם ברשות לצורך גביית אגרה

האגף הכלכלי
 Department of Economics
 القسم الاقتصادي

<p>מחייב תיקון חקיקה</p>	<p>1. איבוד עצמאותה הכלכלית של הרשות שכן היא תצטרך להיות מתוקצבת על ידי תקציב המדינה. 2. חוסר יכולת יישומית להעניק פטורים לאוכלוסיות חלשות. 3. תנודתיות גבוהה במחזורי הגבייה שיועברו לרשות השידור, בהתאם לרכישת הציבור למשל: בתקופת מיתון. 4. מס ייעודי אינו שיטה מועדפת לגביית מיסים. 5. ייעול משמעותי באגף הגבייה של הרשות עד כדי ביטולו.</p>	<p>114</p>	<p>0</p>	<p>הטלת מס ייעודי על מכשירים אלקטרוניים המאפשרים צפייה בשידורי רשות השידור והשאררת הסכום הנוסף</p>
<p>מחייב תיקון חקיקה.</p>	<p>1. הוזלה של אגרת הטלוויזיה ב-18 ש"ח והגדלת הסכום הנוסף ב-13 ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן בשנת 2013. במצטבר יועלה הסכום הנוסף ב- 50 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן בין השנים 2013-2018. 2. המשך תהליך החקיקה בכנסת המאפשר העברת נתונים מחברות הלוויין והכבלים. 3. הגדלת בסיס הגביה כתוצאה מהעברת הנתונים יאפשר ירידה בסכום הנוסף בעתיד, כאשר בסיס הגביה יורחב.</p>	<p>127</p>	<p>351</p>	<p>המשך הפחתת אגרת הטלוויזיה כקבוע בחוק והגדלת הסכום הנוסף. <u>במקביל</u> - העברת נתונים מחברות הכבלים והלוויין.</p>

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

המסגרת המשפטית :

כחלק מעבודת הצוות הבין משרדי התקבלה ב- 15.4.12 חוות דעת מטעם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה המתייחסת לכל אחת מהחלופות המוזכרות. להלן עיקריה :

המסגרת הנורמטיבית

מקובל לסווג את אגרת רשות השידור כאגרה (בניגוד למס שאינו מחייב תמורה ישירה בגינו או בניגוד למחיר שניתן לרשות ציבורית בגין שירות ישיר שהיא סיפקה), אף שלעיתים היא מקיימת זיקה חלשה לשירות הניתן עבורה. כך, אגרת מקלט הטלוויזיה מוטלת על מי שמחזיק בטלוויזיה עבור האפשרות לקלוט את השידור הציבורי, אף אם אינו צופה בפועל בשידורי הרשות. לעומת זאת, ההיטל הנוסף לאגרת רישיון הרכב נגבה אף ממי שאין לו אפשרות לקלוט את שידורי הרשות, שכן מוטל גם על מי שברכבו אין את המכשור לקליטת השידור.

בית המשפט קבע התייחס לתכליתה של האגרה וקבע שהיא הבטחת "מקור תקציבי עצמאי למימון צרכיה של רשות השידור" ובכך להגשים את "עצמאותה הכלכלית של רשות השידור, שבלעדיה עלולה להיפגע גם האוטונומיה שלה".

התייחסות משפטית לחלופות :

א. הקפאת הפחתת האגרה -

בחוות הדעת המשפטית לא הייתה התייחסות פרטנית לחלופה זו. מדובר בסמכות המוקנית בחוק לשר הממונה ולא מדובר בשינוי של שיטת גביית האגרה או בשינוי במשקל בין אגרת הרדיו לטלוויזיה. לאור העובדה שמדובר בסמכות המוקנית לשר הממונה מכוח חוק, לא נראה שקיימת מניעה משפטית כל שהיא.

במסגרת חלופה זו וחלופות אחרות אשר מותירות את אגרת הטלוויזיה על כנה, ישנה גם האפשרות לפעול להעברת נתונים מחברות הכבלים והלוויין לרשות השידור בנוגע למינויים במטרה להגדיל את בסיס הגבייה. חלופה זו מצויה כבר בשלבי חקיקה במסגרת הצעת חוק פרטית של חה"כ איתן כבל, אשר עברה קריאה ראשונה בכנסת ה-17 והוחלה עליה רציפות בכנסת ה-18. הצעת החוק קיבלה את תמיכת הממשלה.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

ב. העמסת האגרה במלואה על רישיון הרכב -

הרעיון להעמיס את אגרת רשות השידור במלואה על אגרת רישיון הרכב, מקורו במצב המשפטי הנוכחי שבו חלק מהאגרה אשר משמשת למימון פעילותה של רשות השידור נגבית כתוספת לרישיון הרכב (להלן – הסכום הנוסף). כיום האגרה נגבית מכל מי שמבקש לחדש את רישיון הרכב (למעט אופנועים), וחובת התשלום אינה תלויה בקיומו של מקלט רדיו ברכב. היתרון של שיטת גביה זו הוא במנגנון הגביה הקיים במשרד התחבורה ואחוזי התשלום הגבוהים יחסית של אגרת רישיון הרכב.

בפסק דין של בית המשפט העליון הודן בחוקתיותו של סכום הנוסף, קבע בג"ץ שבמקרה האמור אין פגם משפטי בהטלת האגרה על מי שאינו מחזיק במקלט רדיו ברכב שעבורו היא משולמת למרות הפגיעה בזכות הקניין. זאת, בין השאר, על סמך קיומה של חפיפה כמעט מוחלטת בין כלל בעלי הרכב החייבים בתשלום לבין אלה הנהנים מהשירות, כך שהקבוצה הנפגעת היא זניחה. כלומר, בית המשפט הסתמך, בין השאר, על כך שבפועל אין ניתוק מלא של הזיקה בין הסכום הנוסף לבין קיומו של מקלט הרדיו (הנאה מהשירות), שכן רובם המוחלט של החייבים בסכום הנוסף הם בעלי מקלט רדיו.

ביטול אגרת הטלוויזיה והגדלת התשלום הנוסף מחלישה, ואולי אף מנתקת לחלוטין, את הזיקה בין השירות שמעניקה רשות השידור לבין החובה לשלם את האגרה. משמעות הדבר שהאגרה מתקרבת באופייה למס. עצם הניתוק בין האגרה לשירות והפיכת האגרה למס אינה פסולה מבחינה משפטית, אולם בין אם מדובר באגרה הקרובה באופייה למס ובין אם מדובר במס, הטלתו צריכה שתהיה באופן שוויוני.

בחינה של הנתונים הסטטיסטיים אודות שיעור משקי הבית המחזיקים ברכב או ביותר מרכב אחד,⁵ מעלה חשש כי ההסדר המוצע בחלופה זו, אף שמביא להוזלה של האגרה לאחוזי ניכר ממשקי הבית (כ-81%), עושה כן באופן בלתי שוויוני. זאת מכיוון שההסדר מביא לביטול מלא של האגרה עבור מי שאינו מחזיק במכונית (לפי נתוני הלמ"ס, מגיע לכ-38% ממשקי הבית, לעומת 10% בלבד שאינם מחזיקים בטלוויזיה), אף אם הוא מחזיק בטלוויזיה, ובמקביל מכביד את הנטל על ממשקי הבית, המחזיקים ביותר ממכונית אחת (כ-19%).

לפיכך נראה שחלופה זו מעלה קשיים משפטיים ממשיים אשר מטילים ספק ביכולתה לעמוד בבחינה חוקתית.

⁵ נתוני הלמ"ס לשנת 2010.

האגף הכלכלי

Department of Economics

القسم الاقتصادي

ג. גביית האגרה באמצעות חברות הכבלים והלוויין עבור רשות השידור, והחזקת מערך גביה לצורך גביית האגרה ממי שאינו מנוי.

היתרון של חלופה זו הוא בייעול המשמעותי של מנגנון הגביה ביחס לקבוצת אוכלוסיה שאין ספק שהיא חייבת באגרה (שכן מחזיקה במקלט טלוויזיה), וזאת מבלי לשנות את הסדר המשפטי הנוגע לאגרה. חלופה זו מעלה שאלות משפטיות שונות הנוגעות לסוגיות הבאות:

א. סמכויות גביה – האם ניתן לתת לחברות סמכויות לשם הגביה, אשר אינן מעוגנות כיום בחוזים של החברות עם המנויים? האם החברות רשאיות לעשות שימוש בכלים החוזיים למשל, ניתוק המנוי מהשירות, לשם גבייה של החלק בחיוב המקביל לאגרה?

ב. קניין החברות והיחס מול הלקוחות - פגיעה פוטנציאלית בקניין החברות שיידרשו לגבות סכומים גבוהים יותר מלקוחותיהן (ייקור המחיר), בוודאי במקרה שבו הן יחויבו לגבות קודם את האגרה ואח"כ את דמי המנוי.

פרט לסוגיות המפורטות לעיל ובחוות הדעת, קושי בחלופה זו טמון בפגיעה הפוטנציאלית בחברות, בפרט נוכח הפוטנציאל התחרותי של ה-DTT. בהתחשב בפגיעה זו, יהיה קשה לכפות את ההסדר ללא הסכמה של החברות ולכל הפחות יש לפנות לקבלת עמדתן.

ד. הפחתת האגרה כקבוע בחוק והגדלה הדרגתית של אגרת הרדיו במקביל + העברת מידע מחברות הכבלים והלוויין לרשות השידור אודות מנויים וגבייה ע"י מערך הגביה של הרשות

חלופה זו כוללת בתוכה שני נדבכים המצרכים התייחסות משפטית נפרדת:

1. העברת מידע מחברות הכבלים והלוויין אודות מנויים – עליה פורט לעיל.

2. הגדלה הדרגתית של אגרת רישיון הרכב למול הפחתה של אגרת הטלוויזיה – אגרת הרכב תוגדל בסכום נמוך, בהדרגה, פעם בשנה. בתוך חמש שנים הסכום יגדל בכ- 60 - 50 ש"ח. לאחר גידול זה, גובה האגרה יעמוד על כ- 180 ש"ח. במקביל, אגרת הטלוויזיה תופחת ב- 5% מידי שנה כקבוע בחוק.

במסגרת חלופה זו, לא מדובר על העמסה מלאה של אגרת הטלוויזיה על רישיון הרכב, ולכן הקשיים שהוצגו בניתוח של חלופה ב' לעיל אינם עולים בהכרח במסגרת חלופה זו. על פניו נראה שיש אפשרות לעשות הגדלה מסוימת של אגרת רישיון הרכב תמורת הפחתה של אגרת הטלוויזיה, מהטעם של יעילות הגביה והקטנת העומס על חייבים אחרים. מדובר למעשה בעניין של מידה, ונראה שהכלל צריך להיות שאגרת רישיון הרכב לא תאפיל על אגרת הטלוויזיה. כלומר, שמירב

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

הנטל של האגרה הכוללת המשולמת לרשות השידור לא יהיה על בעלי המכונות בלבד. על פניו, נראה שהמתווה האמור אינו מעורר קושי כאמור. לסיכום, חלופה זו אינה מעוררת בעיות משפטיות, אך היא מחייבת את ההשלמה של ההסדרה הנוגעת להעברת המידע ושמירתו.

ה. הטלת האגרה על רכישה של מוצרי צריכה אלקטרוניים שבאמצעותם ניתן לצפות בשידורי טלוויזיה (טלוויזיות, מחשבים, טלפונים חכמים, ממירים וכיוצא באלו) והשאת הסכום הנוסף.

על פי חלופה זו, אגרת רשות השידור תבוטל ובמקומה תוטל אגרה על רכישה של מוצרי צריכה אלקטרוניים שבאמצעותם ניתן, מבחינה טכנולוגית, לצפות בשידורי טלוויזיה. אגרה זו היא חד פעמית, כלומר אינה אגרה תקופתית, אבל היא תחול על כל רכישה של מוצר. במקביל, יושאר הסכום הנוסף אשר יוטל במסגרת אגרת הרדיו.

בהנחה שקיימת היתכנות כלכלית של החלופה, כלומר מתבצעות מספיק עסקאות במוצרים כאמור מבלי שהאגרה תייקר את המוצר יתר על המידה, חלופה זו אינה מעוררת קשיים משפטיים מהותיים. עם זאת היא מעלה קשיים יישומיים שיש לבחון אותם כגון: אי יכולת להעניק פטורים לאוכלוסיות נזקקות כפי שנהוג היום, קושי בגביית מס על פי חתך של מוצרים ועלות הקמת מנגנון גבייה ברשות המיסים לצורך כך.

סיכום וחלופה מומלצת לראש הממשלה :

מבין החלופות שנבחנו על ידי הצוות, מומלץ בפני ראש הממשלה לבחור בחלופה ד' : הפחתת אגרת הטלוויזיה ב- 5% על פי המתווה הקיים כיום בחוק רשות השידור והעלאת הסכום הנוסף ב- 13 ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן בשנת 2013 ובסך מצטבר של 50 ש"ח בתוספת הצמדה למדד בין השנים 2013-2018 במקביל, כפיצוי על הפחתה באגרת הטלוויזיה. הגדלת בסיס הנתונים שיהיה בידי רשות השידור יגדיל את היקף הגבייה, וכך יושלם הפער בהכנסות שנוצר מהפחתת אגרת הטלוויזיה.

במקביל לעדכון סכומי האגרה לפעול לקידום של חוק העברת הנתונים בין חברות הכבלים והלוויין לרשות השידור המצוי בשלבי חקיקה בכנסת. הצעת חוק זו קובעת כי יועברו נתוני מנויים רלוונטיים של חברות

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

הכבלים והלוויין לרשות השידור במטרה להגדיל את בסיס הגבייה. הגדלת בסיס הגבייה כתוצאה מהעברת הנתונים כאמור תוביל לירידה בסכום הנוסף ככל שבסיס הגבייה יורחב יותר.

השיקולים לבחירת המלצה זו :

- א. החלופה אינה מעוררת קשיים משפטיים כפי שמפורט בחוות הדעת המשפטית.
- ב. חלופה זו מאפשרת יציאת הרפורמה לדרך וייצוב רשות השידור במטרה ליעיל, לשפר ולשדרג את השידור הציבורי.
- ג. חלופה זו **מקטינה** את נטל האגרה בשה"כ על האזרח שמשלם גם את אגרת הטלוויזיה (בעל מקלט) וגם את אגרת הרדיו (בעל רכב).
- ד. במסגרת חלופה זו עתיד בסיס הגבייה של רשות השידור להתרחב, לאחר סיום ההליך החוקי שיחייב בסופו של תהליך על העברת נתונים מחברות הכבלים והלוויין לרשות השידור.

עוזי יצחק
מנכ"ל משרד התחבורה

הראל לוקר
מנכ"ל משרד ראש הממשלה

עו"ד אבי ליכט
המשנה ליועמ"ש (כלכלי-פיסקאלי)

יונתן רגב
סגן הממונה על התקציבים

אבי גבאי
סגן בכיר לחשבת הכללית

עדן בר-טל
מנכ"ל משרד התקשורת

יוני בן מנחם
מנכ"ל רשות השידור